

MA GAZYN

metropolitalny

Kraków, wrzesień nr 3/2023

**Bilet Metropolitalny i Małopolski Bilet
Zintegrowany – „Bilety możliwości”**
więcej na str. 17

**LOT Kraków pomoże rozwijać
zrównoważoną turystykę**
więcej na str. 27

**SĄSIAD - SĄSIADOWI
przyjacielem i opiekunem**
więcej na str. 36

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

spis treści

str. 7

SŁOWO WSTĘPNE

3 Efektywność wspólnych działań

INTELIĞENTNE ZARZĄDZANIE

4 Skuteczne monitorowanie i ewaluacja Strategii Metropolia Krakowska 2030

7 Cities@Heart: mierzymy puls centrum miasta

8 URBACT University Malmo 2023

9 Zarządzanie ofertą zajęć sekcyjnych łatwiejsze dzięki aplikacji

ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

10 Założenia Planu działania na rzecz współpracy w zakresie efektywnej gospodarki energetycznej Metropolii Krakowskiej

12 COMANAGE: wspierając społeczności energetyczne

13 Co dalej z kominkami?

15 Oświetleniowa rewolucja

MOBILNOŚĆ

17 Bilet Metropolitalny i Małopolski Bilet Zintegrowany – „Bilety możliwości”

19 Tramwaj na Górkę Narodową – rosnąca rola transportu szynowego w obszarze miejskim

GOSPODARKA

21 Metropolitalne standardy obsługi inwestora

KULTURA CZASU WOLNEGO

24 O promocji i współpracy z mediami w kulturalnym miejscu spotkań

str. 24

25 Rozwój stref rekreacyjnych w gminie Świątniki Górne

27 LOT Kraków pomoże rozwijać zrównoważoną turystykę

28 „Straszny Dwór” z Teatrem Albertus w parku pałacowym w Piekarach

30 Zielona przez cały rok

EDUKACJA

32 Dostępność w edukacji

34 Uniwersytet ludowy jako nowoczesne narzędzie edukacji dorosłych

USŁUGI SPOŁECZNE

36 SĄSIAD - SĄSIADOWI przyjacielem i opiekunem

38 Łatwiejsze pomaganie z MAPUJPOMOC.PL

STREFA BIURA

39 Platforma wymiany informacji

METROPOLIA W OBIEKTYWIE

6, 16, 23 Jesień w gminach Metropolii Krakowskiej

31 Wspomnienie lata - kulturalna Skawina

Magazyn Społeczności Metropolitalnej
wrzesień 2023, nr 3.2023

ISSN 2720-2119

Opracowanie:

Zespół Stowarzyszenia Metropolia Krakowska

ul. Reymonta 20, 30-059 Kraków,

tel. 12 34 18 512, biuro@metropoliakrakowska.pl

Strona tytułowa: fot. Gmina Zielonki

Efektywność wspólnych działań

Szanowni Państwo,

wydanie Magazynu metropolitalnego, które mam przyjemność Państwu przedstawić w szczególny sposób pokazuje efektywność podejmowania wspólnych działań. Dzięki wielomiesięcznej współpracy wielu podmiotów, od 1 sierpnia obowiązuje tzw. Bilet Metropolitalny. Dzięki niemu mieszkańcy naszych gmin mają możliwość korzystać z dowolnego środka transportu na jednym bilecie. To kolejny krok do realizacji celów, jakie w obszarze mobilności stawia przed nami Strategia Metropolia Krakowska 2030. O tym, jakie postępy we wdrażaniu wspólnych działań poczyniliśmy, powie nam zaplanowana ewaluacja SMK2030. Zachęcam do zapoznania się z artykułem opisującym założenia i sposób przeprowadzenia ewaluacji.

Należy podkreślić, że realizację działań na rzecz zrównoważonego rozwoju naszych gmin wspierają kolejne projekty, w których jako Stowarzyszenie uczestniczymy. W ramach projektu COMANAGE wspieramy społeczności energetyczne w mierzeniu się z przeszkodami, które napotykają. Natomiast Cities@Heart to projekt w ramach programu URBACT IV, który mierzy się z wyzwaniem opracowania narzędzi wspierających podejmowanie efektywnych decyzji strategicznych.

W bieżącym wydaniu Magazynu poruszamy także ważne dla mieszkańców tematy z zakresu usług społecznych. Szczególnie zachęcam do zapoznania się z artykułem poświęconym pomocy sąsiedzkiej. Głęboko zakorzeniona w naszej tradycji samopomoc sąsiedzka, dzięki nowelizacji ustawy zyskała moc prawną.

Nieodłącznym elementem Magazynu jest cykl Metropolia w obiektywie, która pokazuje piękno gmin Metropolii Krakowskiej. Zrównoważony rozwój oraz promocja potencjału turystycznego naszego obszaru to główne cele nowopowstałej Lokalnej Organizacji Turystycznej. LOT Kraków to szeroko zakrojone partnerstwo, które przyczyni się do efektywnego wykorzystania bogatej oferty turystycznej gmin Metropolii Krakowskiej.

Przyjemnej lektury!

Marek Jamborski

Członek Zarządu

Stowarzyszenia Metropolia Krakowska

Skuteczne monitorowanie i ewaluacja Strategii Metropolia Krakowska 2030

Czy robimy postępy we wdrażaniu wspólnych działań? Jak blisko jesteśmy założonego celu? Co się zmieniło w naszym otoczeniu i czy powinniśmy skorygować kierunki naszego postępowania? Na te pytania odpowiedzą monitoring i ewaluacja SMK2030, których plan opracowany został w lipcu tego roku.

Zarządzanie Strategią SMK

W grudniu 2021 roku przyjęliśmy ponadlokalną Strategię Metropolia Krakowska 2030, która wyznaczyła cele dla naszego partnerstwa na kolejnych 9 lat. W strategii wskazaliśmy, że Biuro SMK wspólnie z członkami zespołów ds. współpracy metropolitalnej będzie prowadziło działania koordynacyjne i monitoringowe w procesie zarządzania Strategią.

Co zawiera plan ewaluacji?

W tym celu, aby dobrze zaplanować proces, powstał Plan ewaluacji i monitorowania SMK 2030. Plan zawiera szczegółowy opis sposobu dokonywania oceny realizacji Strategii poprzez jej monitoring i ewaluację.

SKŁADOWE PLANU EWALUACJI I MONITOROWANIA SMK 2030

- cele przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji
- zaangażowane podmioty i ich rola w procesie
- główne zasady (procedury)
- częstotliwość uruchamiania procesu
- potencjalne źródła niezbędnych danych
- forma przedstawiania rezultatów procesu

Przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji z uwzględnieniem wszystkich wskazanych wyżej elementów pozwoli na realizację nadrzędnego celu tych procesów, jakim jest skuteczna oraz wiarygodna ocena stopnia osiągnięcia celów opisanych w Strategii Metropolia Krakowska 2030.

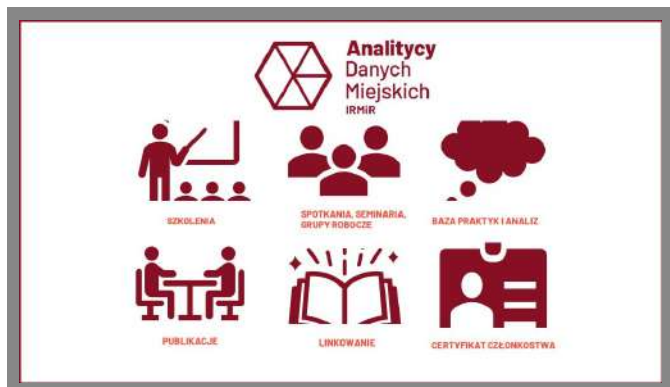
Zadaniem monitoringu jest „rejestrowanie” najbardziej bezpośrednich efektów wdrażania Strategii oraz uzyskanie informacji o postępach w realizacji zapisanych w niej celów. Z kolei ewaluacja pozwala na ustalenie związków pomiędzy podjętymi działaniami, a uzyskanymi efektami, zwłaszcza w ujęciu średnio i długookresowym (rezultaty) oraz sformułowanie wniosków i rekomendacji służących udoskonaleniu bieżącej lub przyszłych interwencji.

Analiza danych

Aby jeszcze lepiej przygotować się do procesu monitorowania i ewaluacji Strategii, pracownicy Biura SMK przystąpili do sieci Analityków Danych Miejskich (ADM).

– *Analitycy Danych Miejskich to sieć współpracy pracowników samorządowych zajmujących się analizą i wykorzystaniem danych* – mówi Wojciech Łachowski, p.o. Kierownika Integratora Danych Miejskich Instytutu Rozwoju Miast i Regionów, koordynatora projektu.

– Od momentu uruchomienia sieci ADM w czerwcu bieżącego roku liczy ona już ponad 200 członków z blisko 80 różnych JST w Polsce. Jednym z jej głównych celów jest wspieranie samorządowców w efektywnym pozyskiwaniu i wykorzystaniu danych miejskich i gminnych.

źródło: IRMIR

Sieć ma na celu integrację i współpracę pracowników urzędów miast w zakresie pozyskiwania i wykorzystywania danych oraz budowanie i wzmacnianie już istniejących kompetencji w obszarze danych miejskich poprzez sieciowanie i współpracę.

– Dzięki dedykowanej platformie samorządowcy mogą konsultować między sobą pomysły i projekty związane z wykorzystaniem i pozyskiwaniem danych – opisuje działanie sieci Wojciech Łachowski. – W ramach ADM powstała baza praktyk i analiz, dzięki której możliwa jest implementacja, krok po kroku, rozwiązań z innych samorządów. Nieodłącznym elementem funkcjonowania w sieci jest udział w cyklicznie organizowanych szkoleniach, warsztatach i seminariach, podczas których samorządowcy pogłębiają wiedzę o metodach, narzędziach oraz przykładach pozyskiwania, analizy, wizualizacji i praktycznego wykorzystania danych.

Opracowanie: Maria Piątkowska

Trwają prace nad Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Metropolii Krakowskiej na lata 2021-2027 Gdzie jesteśmy na osi czasu?

fot. Urząd Gminy Liszki

Fot. Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

fot. K.Skrzybański/Gmina Skawina

fot. Urząd Gminy Zabierzów

fot. Urząd Gminy Zielonki

fot. Jarosław Karasiński, CKIS Skawina

Cities@Heart: mierzymy puls centrum miasta

W trudnych czasach, jakich ostatnio doświadcza świat, kluczowe znaczenie ma przekrojowe podejmowanie decyzji oraz zapewnienie realizacji efektywnych i zintegrowanych działań w obszarach, których równowaga została zaburzona. Takim wyzwaniem jest dostrzegalny brak balansu pomiędzy różnymi funkcjami, jaki pełni centrum miasta oraz utrata jego atrakcyjności. Propozycja projektu Cities@Heart w ramach programu URBACT wychodzi naprzeciw temu wyzwaniu poprzez wypracowanie wspólnych założeń i narzędzi umożliwiających podejmowanie strategicznych decyzji.

Niezależnie od wielkości i specyfiki danego miasta dostrzegalny jest brak balansu pomiędzy różnymi funkcjami, jakie pełni jego centrum. Wyzwanie stanowi duża liczba oraz różnorodność interesariuszy oraz ich oczekiwań.

Projekt Cities@Heart zakłada utworzenie wspólnej metodologii wspierającej:

- proces decyzyjny oparty m.in. na gromadzeniu i analizie danych miejskich,
- wdrażanie przekrojowych zrównoważonych polityk miejskich,
- efektywność podejmowanych działań.

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU

- wymiana dobrych praktyk i know-how między partnerami projektu
- opracowanie zestawu narzędzi cyfrowych do zarządzania opartych na skutecznych KPI, wspierających tworzenie lokalnych polityk oraz monitorowanie efektów ich wdrażania

Projekt C@H opiera swoje działania o założenia koncepcji Zarządzania Centrum Miast (TCM, *ang. Town Centre Management*). TCM polega na zapewnieniu, że wszystkie funkcje miast odpowiadają potrzebom zarówno mieszkańców, jak i użytkowników poprzez odpowiednią strategię łączącą sektory: publiczny, prywatny oraz pozarządowy.

Opracowanie: Sylwia Wrona

LIDER PROJEKTU

PARTNERZY

TERMIN REALIZACJI

Rozpoczęcie projektu: **1 czerwca 2023 r.**
Zakończenie projektu: **31 grudnia 2025 r.**

WARTOŚĆ PROJEKTU

Projekt Cities@Heart

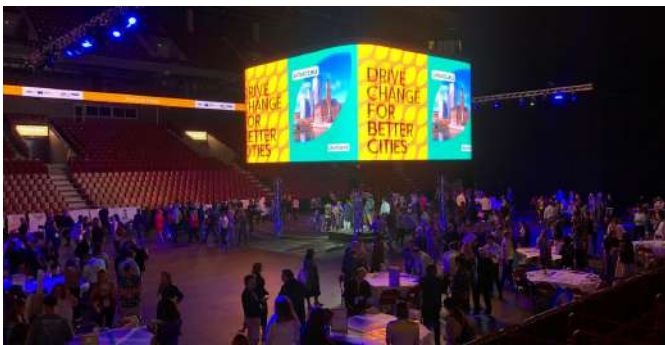
Więcej o projekcie:
www.metropoliakrakowska.pl/projekty/cities@heart

URBACT University Malmo 2023

W dniach 28-30 sierpnia w Malmo (Szwecja) odbył się Uniwersytet URBACT IV. To wydarzenie wzmacniające potencjał przedstawicieli miast URBACT z całej Europy. Jego celem było wyposażenie niemalże 500 praktyków miejskich, zaangażowanych w Sieci Planowania Działań URBACT, w kompetencje przydatne m.in. do opracowania Zintegrowanych Planów Działań.

Uniwersytet URBACT 2023 to ogrom wiedzy oraz inspiracji, budujący potencjał przedstawicieli miast i metropolii z całej Europy! Udział w tym wydarzeniu to wsparcie i motywacja do kolejnych przemyślanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju Metropolii Krakowskiej.

Wydarzenie umożliwiło pracownikom Biura SMK spotkanie z partnerami współpracującymi w ramach sieci oraz pracę projektową nad opracowaniem planów działań mających na celu osiągnięcie zrównoważenia funkcji centrum miast (więcej o projekcie *Cities@Heart* na str. 7).

– Uniwersytet URBACT to wzmocnienie umiejętności i znajomości metod wykorzystywanych w partycypacyjnym planowaniu działań angażujących różnorodne grupy. Poznane narzędzia pomogą całemu naszemu zespołowi w opracowaniu Zintegrowanego Planu Działań – relacjonuje Sylwia Wrona, główna specjalistka w Zespole ds. inteligentnego zarządzania i kultury, uczestniczka Uniwersytetu URBACT 2023. – *Co więcej, URBACT to wyjątkowe, kreatywne otoczenie, które sprzyja pracy projektowej* – dodaje.

Opracowanie: Agnieszka Radziszowska

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

Zarządzanie ofertą zajęć sekcyjnych łatwiejsze dzięki aplikacji

Centrum Kultury i Sportu w Skawinie stawia na nowoczesność! Mija rok, od kiedy działania związane z organizacją zajęć odbywają się za pośrednictwem specjalistycznego oprogramowania komputerowego.

Zalety nowoczesnych rozwiązań

Aplikacja „sportbm”, standardowo przeznaczona dla klubów sportowych, w CKiS z powodzeniem została zaadaptowana do pracy także podczas kursów tańca, baletu, warsztatów wokalnych czy lekcji gry na gitarze.

– *Mamy bardzo bogatą i różnorodną ofertę zajęć sekcyjnych, zarówno sportowych, jak i artystycznych* – mówi Jakub Krasuski, zastępca dyrektora CKiS w Skawinie. – *Wiedzieliśmy, jak wiele korzyści przyniesie nam zautomatyzowanie zarządzania tą sferą. Wdrożenie systemu usprawniło prowadzenie kalendarza zajęć, odnotowywanie obecności oraz frekwencji uczestników, ewidencjonowanie pracy trenerów, obsługę płatności, komunikację z uczestnikami i wiele innych, bardziej szczegółowych funkcji.*

Dzięki jednolitemu systemowi każdy rodzic może teraz bez problemu sprawdzić obecność dziecka na zajęciach oraz monitorować płatności. Jak wskazują sami rodzice, największym udogodnieniem są szybkie płatności internetowe jak np. BLIK. Aplikacja to także możliwość bezpośredniego kontaktu trenera z rodzicami.

Optymalizacja działań

– *Na każdym poziomie, czy to z perspektywy działu finansowego, czy działów merytorycznie odpowiedzialnych za ofertę, udało się nam osiągnąć zamierzone efekty* – podkreśla Jakub Krasuski. – *Mieliśmy także świadomość, że wdrożenie nowego narzędzia musi być poprzedzone szczegółową analizą tego, jak docelowo chcemy pracować, jaki będzie model działania i obowiązujące procedury. Finalnie możemy śmiało powiedzieć, że udało się nam znacznie zoptymalizować, a co więcej zdecydowanie usprawnić nasze działania związane z organizowaniem oferty zajęć. Po spotkaniach ewaluacyjnych jednoznacznie wyszło, że nie wyobrażamy sobie powrotu do starych narzędzi.*

Artykuł powstał przy współpracy z Centrum Kultury i Sportu w Skawinie.

Założenia Planu działania

na rzecz współpracy w zakresie efektywnej gospodarki energetycznej Metropolii Krakowskiej

W lipcu br. Walne Zebranie Członków SMK podjęło uchwałę o przyjęciu założeń Planu działania na rzecz współpracy w zakresie efektywnej gospodarki energetycznej Metropolii Krakowskiej. Uzgodniona koncepcja będzie podstawą do dalszych prac reprezentantów stowarzyszonych gmin nad opracowaniem planu na rzecz zrównoważonej polityki energetycznej. Poniżej przedstawiamy krótki opis wypracowanych priorytetów.

Optymalizacja efektywności energetycznej

W toku prac nad założeniami Planu działania na rzecz współpracy w zakresie efektywnej gospodarki energetycznej Metropolii Krakowskiej wypracowano cztery obszary polityki energetycznej wymagające optymalizacji:

- planowania energetycznego,
- techniczno-rynkowy,
- własnych źródeł energii,
- edukacji.

Obszar planowania energetycznego

Wyznaczenie tego obszaru optymalizacji wynika z rozproszenia kompetencji i odpowiedzialności za planowanie zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną. Główną potrzebą Metropolii Krakowskiej w tym obszarze jest zdefiniowanie jasnych celów transformacji energetycznej.

SMK będzie dążyć do przyjęcia wspólnych standardów opracowywania oraz aktualizacji Planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe. Planowane jest również powołanie Rady Energetycznej Metropolii Krakowskiej wraz z określeniem zasad jej funkcjonowania.

Obszar techniczno-rynkowy

Potrzeba optymalizacji w zakresie techniczno-rynkowym wynika przede wszystkim z braku precyzyjnych i stale aktualizowanych danych dotyczących efektywności energetycznej budynków, potrzeby rozwiązań systemowych wspierających głęboką termomodernizację oraz rozwój energetyki prosumenckiej, a także z potencjału do rozwoju działalności klastrów i spółdzielni energetycznych.

Stąd wśród celów wyznaczonego obszaru działania jest m.in. inwentaryzacja i bilans energetyczny całej Metropolii Krakowskiej, opracowanie standardów energetycznych budynków, optymalizacja zużycia energii, a także współpraca w ramach grup zakupowych energii elektrycznej i gazu oraz tworzenie i długotrwałe funkcjonowanie społeczności energetycznych. Aby je zrealizować niezbędne jest zapewnienie wsparcia dla gmin w zakresie wdrożenia Centralnego Systemu Informacji o Rynku Energii (CSIRE), opracowanie rekomendacji racjonalnego gospodarowania energią oraz w zakresie tworzenia grup zakupowych i procedur przetargowych dotyczących wspólnych zakupów energii i gazu, jak również przygotowanie modeli działania klastrów i spółdzielni energetycznych.

ENERGIA - KLUCZOWE OBSERWACJE

brak centralizacji zarządzania energią na poziomie całej gminy

brak zdefiniowanych celów w zakresie efektywności energetycznej

energetyka środkiem do realizacji celów klimatycznych (priorytet redukcji CO₂)

brak obowiązkowych standardów dla nowych budynków

problemy własnościowe dotyczące nieruchomości oraz niekiedy aspekty techniczne

wzrost ubóstwa energetycznego

problem niskiej świadomości mieszkańców

potrzeba rozwoju energetyki rozproszonej i inwestycji w OZE

potrzeba rozwoju działalności klastrów i spółdzielni energetycznych

brak wystarczającej ilości działań zapobiegawczych i programów wsparcia

Obszar własnych źródeł energii

Motywacją do wyznaczenia tego obszaru działania jest potrzeba popularyzacji i podniesienia efektywności działań związanych z możliwością wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), rozwoju systemu zachęt finansowych dla mieszkańców oraz sieci energetycznych zdolnych

przyjmować energię produkowaną przez prosumentów i sposobów magazynowania jej nadwyżek, a także stworzenia alternatywy dla sieci ciepłowniczej. – *W przyszłości będziemy bowiem dążyć do stopniowego wzrostu niezależności energetycznej Metropolii Krakowskiej, m.in. poprzez inwestowanie w OZE* – wyjaśnia Bartłomiej Smenda, specjalista w Zespole ds. środowiska i przestrzeni SMK.

Obszar edukacji

Systemowe działania edukacyjne i informacyjne dotyczące metod oszczędzania energii oraz możliwości wykorzystania OZE są niezbędne dla podniesienia świadomości w zakresie efektywności energetycznej i dążenia do neutralności klimatycznej regionu. Żeby to osiągnąć planujemy opracowanie i przygotowanie wspólnych kampanii edukacyjno-informacyjnych mających na celu zachęcenie mieszkańców do oszczędzania energii, inwestowania w OZE i udziału w społecznościach energetycznych, których jednym z głównych celów jest przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu.

Przedstawione powyżej założenia do Planu działania na rzecz współpracy w zakresie efektywnej gospodarki energetycznej Metropolii Krakowskiej, w szczególności w obszarze własnych źródeł energii, będą wspierane przez realizację międzynarodowego projektu COMANAGE, o którym piszemy więcej na następnej stronie.

Opracowanie: Agnieszka Arabas

Za współpracę przy opracowaniu opisanych działań dziękujemy ekspertowi w dziedzinie efektywnej gospodarki energetycznej, Panu Maciejowi Sołtysikowi z Instytutu Projektów i Analiz w Gliwicach.

comanage: wspierając społeczności energetyczne

W ciągu ostatnich lat w całej Unii Europejskiej realizowano liczne projekty wspierające społeczności energetyczne. Uruchamianie i wdrażanie tych inicjatyw pokazało, że rozpoczęte projekty często mają problem z dalszym funkcjonowaniem. Propozycja COMANAGE wywodzi się z tych doświadczeń i ma na celu pokonanie i przeciwdziałanie głównym barierom związanym z zarządzaniem – w tym szeregiem przeszkód prawnych, administracyjnych, finansowych, społecznych i organizacyjnych – napotykanym przez projekty społeczności energetycznych.

Jak wspierać społeczności energetyczne?

Projekt **COMANAGE** zakłada opracowanie procedur i narzędzi niezbędnych do skutecznego mierzenia się z przeszkodami napotkanymi przez społeczności energetyczne.

DZIAŁANIA W RAMACH PROJEKTU

- opracowanie zestawu narzędzi do zarządzania społecznościami energetycznymi
- pilotażowe plany wykonawcze dla sieci
- utworzenie platformy e-learningowej wraz z materiałami szkoleniowymi

Podejmowane działania mają na celu ułatwienie zarządzania społecznościami energetycznymi oraz innymi formami inicjatyw energetycznych kierowanych przez obywateli, zapewnienie im wzrostu oraz zrównoważonego rozwoju w perspektywie średnio- i długoterminowej.

Opracowanie: Sylwia Wrona

LIDER PROJEKTU

PARTNERZY

TERMIN REALIZACJI

Rozpoczęcie projektu: **1 listopada 2022 r.**
Zakończenie projektu: **31 października 2025 r.**

WARTOŚĆ PROJEKTU

Całkowita wartość projektu: **1 708 731,80 euro**
w tym dofinansowanie **1 623 295,23 euro (95%)**

Projekt COMANAGE

Więcej o projekcie:
[www.metropoliakrakowska.pl/
projekty/comanage](http://www.metropoliakrakowska.pl/projekty/comanage)

Co dalej z kominkami?

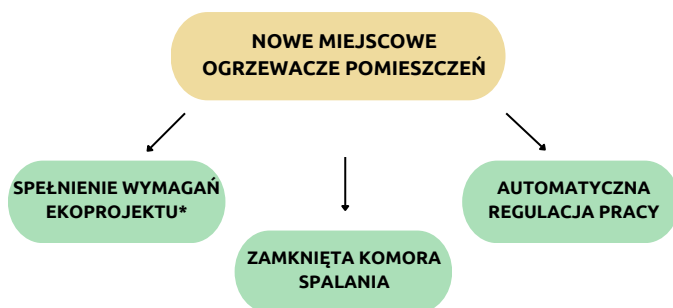
Postawione w tytule pytanie zadają sobie nie tylko mieszkańcy gminy Niepołomice. Lokalne uchwały antysmogowe wprowadzone na terenie województwa małopolskiego mają w założeniu te same wymagania. Natomiast pozostała część Małopolski, w której obowiązuje Małopolska Uchwała Antysmogowa, już teraz może przygotować się do wprowadzenia od 1 maja 2024 r. zapisów zrównujących wymagania w zakresie kominków z lokalnymi uchwałami antysmogowymi.

O czym mówi Uchwała Antysmogowa?

Zapisy ustawy dotyczą nie tylko popularnych kominków, ale wszystkich miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń (MOP), do których zaliczamy również ogrzewacze wolnostojące (tzw. kozy), piece kaflowe i piecokuchnie.

Przypomnijmy, że zgodnie z Uchwałą Antysmogową dla Województwa Małopolskiego¹ od lipca 2017 roku wszystkie nowo zainstalowane MOP muszą posiadać certyfikat ekoprojektu. Ponadto w roku 2021 została przyjęta Lokalna Uchwała Antysmogowa dla Niepołomic². Wprowadzone przez nią wymagania dla nowo instalowanych MOP ilustruje poniższy rysunek.

WYMAGANIA DOTYCZĄCE MIEJSCOWYCH OGRZEWACZY POMIESZCZEŃ ZAINSTALOWANYCH OD 1.01.2023 R.

* Potwierdzone certyfikatem

¹ Uchwała nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23.01.2017 r.

² Uchwała nr XLV/624/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27.09.2021 r.

Jak spełnić wymagania?

Zgodnie z powyższą uchwałą, wszystkie używane MOP powinny być dostosowane do wymogów ekoprojektu, czyli charakteryzować się sprawnością powyżej 80%.

Co to oznacza w praktyce? Należy wykonać modernizację, polegającą na doposażeniu kominka i przebudowie kanałów ceramicznych lub zredukować emisję pyłu przez montaż elektrofiltru. Przebudowa ma na celu wydłużenie drogi spalin, co obniża temperaturę gazów spalinowych i wpływa na podniesienie sprawności urządzenia.

Prace polegają na demontażu czopucha oraz odłączeniu rury spalinowej, która bezpośrednio łączyła palenisko z kominem. Zamiast niej montuje się układ kanałowy na wzór klasycznych pieców, a następnie wykonuje ponowną zabudowę. Kanały zabudowywane są tym samym rodzajem ceramiki (akubetem) i pełnią rolę filtrów, ograniczając emisję zanieczyszczeń.

Dzięki zastosowaniu odpowiedniego rodzaju ceramiki oraz masy akumulacyjnej, energia nie ucieka bezpośrednio do komina. Przez kilka do kilkunastu godzin jest oddawana do pomieszczenia podnosząc sprawność urządzenia i sprawiając, że możemy dłużej cieszyć się ciepłem w naszym domu przy niższym zużyciu paliwa.

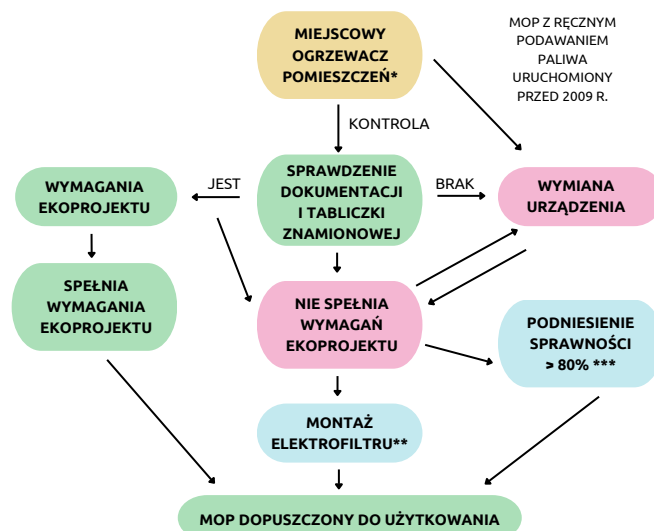
Listę urzędzeń redukujących emisję pyłu w zastosowaniu z miejscowymi ogrzewaczami pomieszczeń z uwzględnieniem zapisów uchwał antysmogowych można znaleźć w opracowaniu zamieszczonym na stronie: www.powietrze.malopolska.pl

Modernizację MOP pod kątem spełnienia uchwał antysmogowych wykonują firmy kominkowe lub zduńskie, które po zakończeniu prac wystawiają zaświadczenie potwierdzające zgodność urządzenia z obowiązującymi uchwałami. Przykładowe firmy wykonujące modernizację kominków można znaleźć pod adresem: <http://zduni.eu/rekomendowane-firmy/>.

Jak sprawdzić, czy posiadany MOP można użytkować bez obaw o naruszenie zapisów uchwał antysmogowych? Schemat postępowania został pokazany obok.

SCHEMAT POSTĘPOWANIA DLA MIEJSCOWYCH OGRZEWACZY POMIESZCZEŃ ZAINSTALOWANYCH PRZED 1.01.2023 R.

*Kominki z płaszczem wodnym uznawane są za posiadające sprawność powyżej 80% i spełniają wymagania ekoprojektu.
** Podczas kontroli wymagane jest okazanie instrukcji obsługi elektrofiltru.
*** Podczas kontroli konieczne jest okazanie dokumentu potwierdzającego modernizację MOP.

TERMINY ZWIĄZANE Z WPROWADZENIEM UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ DLA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ORAZ LOKALNEJ UCHWAŁY ANTYSMOGOWEJ DLA NIEPOŁOMIC

Od 23 stycznia 2017 r. na terenie województwa małopolskiego wprowadzono w życie Uchwałę Antysmogową nr. XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego. Następnie w 2021 r. w 6 gminach, które wykazały chęć przyspieszenia poprawy jakości powietrza, podjęto lokalną uchwałę antysmogową, w tym dla Niepołomic.

ZGODNIE Z OBECNYM PRAWEM OBOWIĄZUJĄ NASTĘPUJĄCE TERMINY:

#EkoNce

Artykuł powstał przy współpracy z Urzędem Miasta i Gminy w Niepołomicach

Oświetleniowa rewolucja

„Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Biskupice wraz z inteligentnym zarządzaniem systemem oświetleniowym” to największa inwestycja oświetleniowa, jaka do tej pory prowadzona była w gminie Biskupice. Wymianie poddane zostały wszystkie stare oprawy sodowe na energooszczędne i nowoczesne, LED-owe. Oświetleniowa modernizacja kosztować będzie 4 891 058 złotych. Zadanie otrzymało dotację w wysokości 4 050 000,00 z Rządowego Funduszu „Polski Ład”- Program Inwestycji Strategicznych.

– Kończący się projekt był jedną z sztandarowych inwestycji zaplanowanych na pierwsze półrocze tego roku. W ramach tego zadania wymieniliśmy stare i nieekonomiczne oprawy sodowe na nowe, wykonane w technologii LED – opisuje przeprowadzoną inwestycję Wójt Gminy Biskupice Renata Gawlik.

Oszczędności i bezpieczeństwo

– Taka zamiana pozwoli w dużej mierze zredukować koszty zużycia energii elektrycznej, poprawi bezpieczeństwo na drogach, w tym bezpieczeństwo pieszych, podniesie standardy oświetlenia dróg, przy tym uzyskując bardzo dobry efekt ekonomiczny w postaci oszczędności w kosztach energii elektrycznej – wylicza Wójt Renata Gawlik. – Zmniejszą się także opłaty za konserwację linii, ale też ograniczona zostanie emisja szkodliwych gazów do atmosfery – dodaje.

Nadrzędną i niepodważalną korzyścią przeprowadzonej inwestycji jest wzrost bezpieczeństwa oraz komfort podróżujących po zmroku.

Wymiana opraw i dodatkowe punkty świetlne

Oprócz samych wymian opraw ledowych dodatkowo na istniejących słupach, tam gdzie warunki techniczne pozwalały, dowieszono zostały dodatkowe punkty świetlne, co pozwala zapewnić równomierność oświetlenia. W sumie wymieniono 1525 opraw i dowieszono 430 nowych punktów świetlnych.

Cała inwestycja została wsparta inteligentnym systemem sterowania i zarządzania.

– Z napływających do nas rachunków już na tym etapie możemy mówić o pewnych oszczędnościach. Analizując rozliczenia za zużycie energii wiemy, że inwestycja przynosi wymierne oszczędności w postaci zmniejszenia rachunków o co najmniej 40% – zauważa Wójt Gawlik.

Obecnie prowadzone są ostatnie poprawki polegające na odpowiednim ustawieniu opraw. Odbiór końcowy całości inwestycji zaplanowano na koniec września bieżącego roku.

– Z pewnością możemy tę inwestycję uznać za rewolucję w oświetleniu naszej gminy – podsumowuje Wójt Renata Gawlik. – Efekty blisko półrocznej pracy w terenie widoczne są „gołym okiem”. Cieszy mnie fakt, że modernizacja uwzględniła potrzeby mieszkańców i objęła wszystkie miejscowości gminy.

Artykuł powstał przy współpracy
z Urzędem Gminy Biskupice

Fot. Urząd Gminy Biskupice

Fot. Urząd Gminy Liszki

Fot. Jarostaw Karasiński, CKiS Skawina

Fot. Urząd Gminy Zabierzów

Fot. Urząd Gminy Zielonki

Fot. Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

Bilet Metropolitalny i Małopolski Bilet Zintegrowany – „Bilety możliwości”

Dzięki współpracy Województwa Małopolskiego oraz Gminy Miejskiej Kraków, a także Stowarzyszenia Metropolia Krakowska i gmin wchodzących w jego skład mieszkańcy regionu mogą podróżować na jednym bilecie autobusami, tramwajami i pociągami.

Zakres oferty

Bilety Możliwości, czyli wprowadzona oferta okresowych Biletów Metropolitalnych i Małopolskich Biletów Zintegrowanych polega na wzajemnym honorowaniu ww. biletów zakupionych w systemie Małopolska Karta Aglomeracyjna – także w aplikacji iMKA oraz za pośrednictwem kanałów sprzedaży Komunikacji Miejskiej w Krakowie. Nową ofertą biletową objęty został cały obszar, na którym wykonywane są przewozy organizowane przez Miasto Kraków oraz Województwo Małopolskie i wybrane gminy organizujące gminne linie autobusowe.

Każdy z biletów uprawnia do nieograniczonej liczby przejazdów w wyznaczonej Strefie rozkła-

dowymi pociągami organizowanymi przez Województwo Małopolskie tj. pociągami obsługiwanymi przez Koleje Małopolskie sp. z o.o., Polregio S.A. i Koleje Śląskie sp. z o.o., a także do swobodnego korzystania ze wszystkich połączeń tramwajowych i autobusowych organizowanych przez Miasto Kraków w ramach systemu Komunikacji Miejskiej w Krakowie oraz połączeń autobusowych organizowanych przez Województwo Małopolskie i Gminy Wieliczka (system Wielickiej Komunikacji Miejskiej), Michałowice, Niepołomice, Wielka Wieś, Skawina oraz Zielonki.

Nazwą Bilet Metropolitalny określana jest oferta biletów okresowych dla Stef I-III oraz oferta biletów

Bilet Metropolitalny:

Bilety okresowe

Strefa I	159 zł
Strefa II	109 zł
Strefa III	109 zł
Strefa I i II	169 zł
Strefa II i III	169 zł
Strefa I, II i III	199 zł

Bilety krótkookresowe

Rodzaj oferty	Obszar obowiązywania	Cena biletu normalnego
24h	Strefa I	22 zł
24h	Strefa I, II i III	30 zł
24h	Strefa I, II i III	50 zł

Bilety uprawniają do podróżowania pociągami Kolei Małopolskich, Kolei Śląskich i Polregio, autobusami i tramwajami Komunikacji Miejskiej w Krakowie, autobusami organizowanymi przez Województwo Małopolskie oraz gminy: Michałowice, Niepołomice, Skawina, Wieliczka (Wielicka Komunikacja Miejska), Wielka Wieś i Zielonki.

Gdzie nabyć bilet?

- System sprzedaży KMK:
 - Automaty KMK
 - Aplikacja mKMK
 - Aplikacja mKK
- System sprzedaży MKK:
 - Automaty MKK
 - Aplikacja iMKA
- Obsługa pociągów KMK.

LEGENDA | Key

- Strefa I
- Strefa II
- Strefa III
- Strefa gminna
- Linia kolejowa
- Komunikacja Miejska w Krakowie
- Komunikacja gminna
- Autobusowe Linie Dookolne

Szczegóły: kolejemaalopolskie.com.pl | ztp.krakow.pl

MAŁOPOLSKA

Metropolia Krakowska

Kraków

Źródło: Koleje Małopolskie

24 h dla Stref I-III, natomiast Małopolski Bilet Zintegrowany oznacza ofertę biletów okresowych i ofertę biletów krótkookresowych 24 h, 72 h, weekendowych i 7-dniowych dla Stref I-IV, I-V i całego obszaru, na którym świadczone są usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowane przez Województwo Małopolskie. W sumie pasażerowie mają do wyboru dziewięć wariantów biletu okresowego – w cenie normalnej oraz ulgowej.

Okresowe Bilety Metropolitalne dostępne są w dwóch wersjach – jako bilety komunikacji miejskiej oraz jako bilety kolejowe, natomiast okresowe bilety w ramach oferty Małopolskie Bilety Zintegrowane sprzedawane są tylko jako bilety kolejowe. W przypadku biletów komunikacji miejskiej stosowane są ulgi obowiązujące w ramach systemu Komunikacji Miejskiej w Krakowie, natomiast dla biletów kolejowych ulgi ustawowe obowiązujące w transporcie kolejowym.

Bilety krótkookresowe

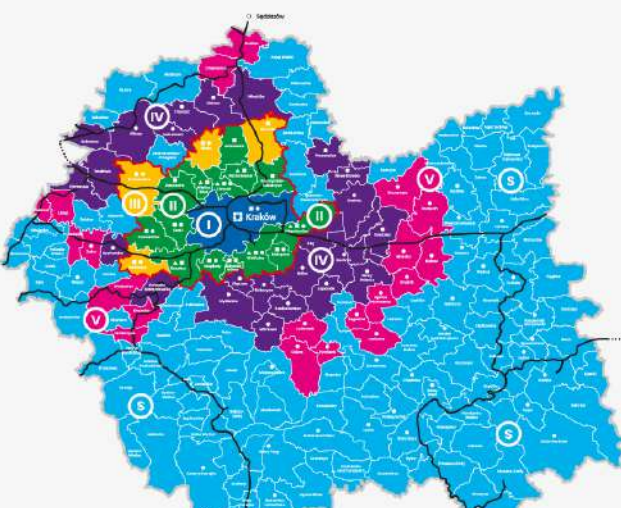
Z myślą o pasażerach okazjonalnie korzystających z publicznego transportu zbiorowego, a także odwiedzających nasz region turystach, przygotowana została specjalna oferta biletów krótkookresowych: 24 h, 72 h, weekendowych i 7-dniowych.

Bilet Metropolitalny i Małopolski Bilet Zintegrowany to rozwiązanie, które z pewnością ułatwia podróżowanie. Jest to dążenie do zapewnienia komfortowego i sprawnego transportu publicznego w całym regionie. Jeden bilet = wiele możliwości podróży.

Szczegółowe warunki obowiązywania nowych ofert oraz informacje nt. obowiązujących ulg dostępne są na stronach:

www.kolejemaalopolskie.com.pl
www.ztp.krakow.pl

Opracowanie: Paweł Guzek

LEGENDA | Kody

- Strefa I (niebieski)
- Strefa II (niebiesko-zielony)
- Strefa III (niebiesko-żółty)
- Strefa IV (niebiesko-zielony)
- Strefa V (niebiesko-zielony)
- Strefa S (niebieski)

Obszar obowiązywania Małopolskiego Biletu Zintegrowanego

Obszar obowiązywania Biletu Metropolitalnego

Obszar obowiązywania Biletu Metropolitalnego (z wyjątkiem Strefy I, II, III, IV, V)

Jeden bilet = cała MAŁOPOLSKA

Małopolski Bilet Zintegrowany

Bilety okresowe		Bilety krótkookresowe	
Strefa	Cena	Przebieg oferty	Cena biletu normalnego
Strefa I, II, III, IV, V	295 zł	24h Strefa I, II, III, IV, V (bez lotniska)	39 zł
Strefa I, II, III, IV, V, S	335 zł	24h Strefa I, II, III, IV, V, S	57 zł
Sieciowy S	365 zł	24h Sieciowy S (bez lotniska)	50 zł
		24h Sieciowy S	65 zł
		72h Sieciowy S	99 zł
		Weekendowy Strefa I, II, III, IV, V	74 zł
		Weekendowy Sieciowy S	129 zł
		7-dniowy Sieciowy S	170 zł

Bilety uprawniają do podróżowania pociągami Kolei Małopolskich, Kolei Śląskich i Pomorskich, autobusami i tramwajami Komunikacji Miejskiej w Krakowie, autobusami organizowanymi przez Województwo Małopolskie oraz gminy: Michałowice, Niepolomice, Skowina, Wieliczka (Wieliczka Komunikacja Miejska), Wielka Wieś i Złotoni.

Gdzie nabyć bilet?

- System sprzedaży MKR:
 - Automat MKR
 - Aplikacja IMKA
- Obsługa pociągów KML

Szczegóły: kolejemaalopolskie.com.pl | ztp.krakow.pl

Źródło: Materiały informacyjno-promocyjne przygotowane na zlecenie spółki Koleje Małopolskie

Tramwaj na Górkę Narodową – rosnąca rola transportu szynowego w obszarze miejskim

W związku z wrześniowym otwarciem linii tramwajowej z Krowodrzy Górki na Górkę Narodową zwiększony zostanie zasięg oddziaływania i dostępność do miejskiego transportu szynowego.

Zalety rozbudowy sieci tramwajowej

Tramwaj jest podstawowym środkiem transportu szynowego funkcjonującym na terenie miasta Krakowa. Jego główną zaletą jest możliwość przewożenia dużej liczby pasażerów pomiędzy określonymi punktami w mieście. W zależności od konieczności wystąpienia korzystnych uwarunkowań urbanistycznych odbywa się to w znacznej części po wydzielonych torowiskach, umożliwiających większą punktualność przejazdu w stosunku do uzależnionego od korków autobusu. Tramwaj jest również często wykorzystywany przez mieszkańców pozostałych gmin Metropolii Krakowskiej, którzy dojeżdżają do Krakowa spoza jego granic innymi środkami transportu. Wyraźne zwiększenie zasięgu oddziaływania sieci tramwajowej w północnej części Krakowa nastąpi po zakończeniu dużej inwestycji infrastrukturalnej, jaką jest budowa linii tramwajowej KST Krowodrza Górka – Górka Narodowa.

Od pętli do pętli

W ramach inwestycji przebudowana została pętla tramwajowa Krowodrza Górka z nowym układem przystanków i możliwością przyszłego dowiązania do sieci tramwajowej projektowanej linii na Azory. Pomiędzy ww. pętlą a pętlą końcową na Górcie Narodowej powstało siedem par przystanków zlo-

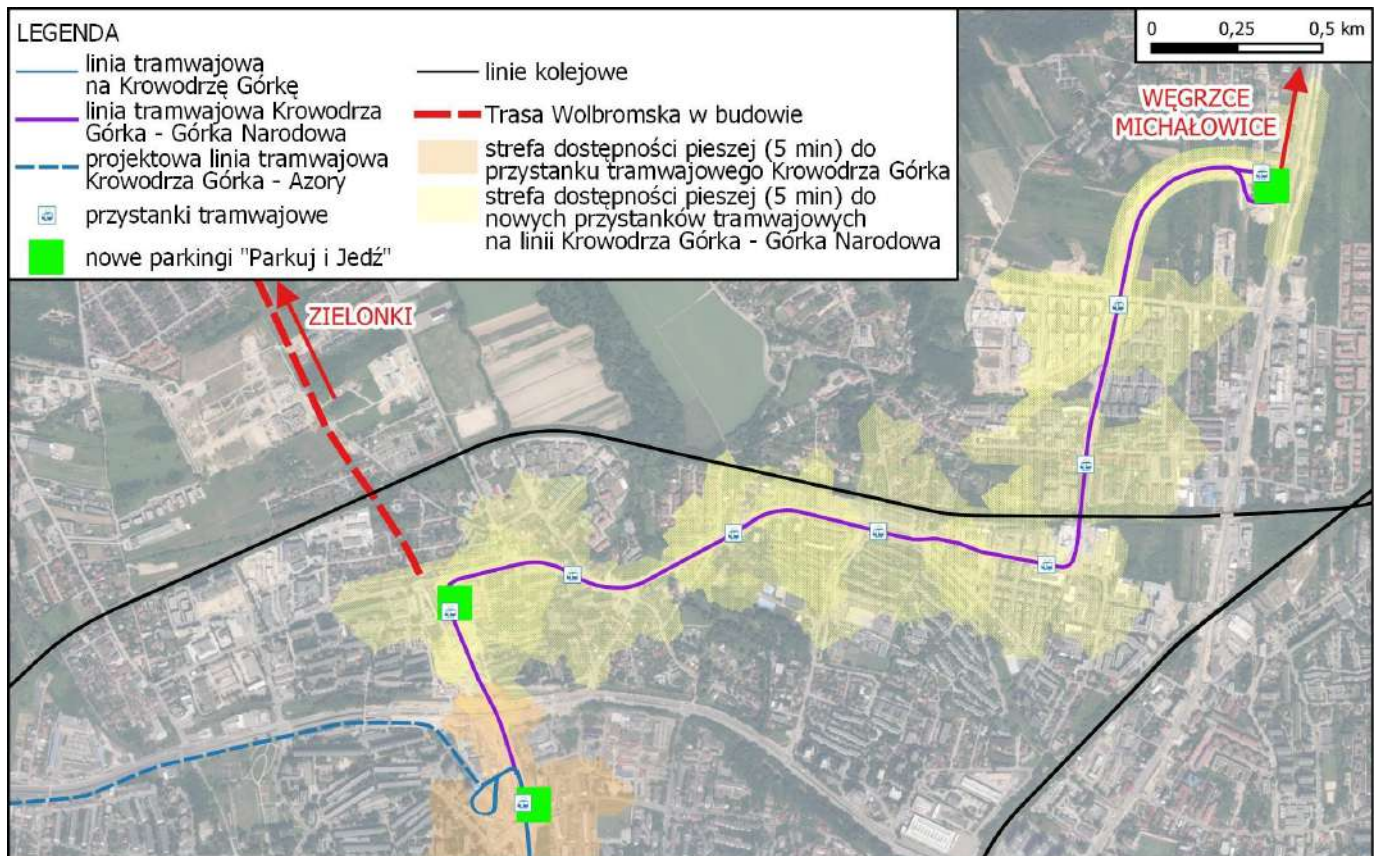
kalizowanych w kluczowych miejscach przebiegu linii.

Dostępność i wygoda przemieszczania się

Do nowych przystanków została zapewniona wysoka dostępność piesza z dużych osiedli zabudowy wielorodzinnej, wykorzystująca sieć istniejących i nowo wybudowanych chodników.

W celu zobrazowania zasięgu oddziaływania nowej linii tramwajowej na mieszkańców północnej części Krakowa przeprowadzono analizę zwiększenia dostępności pieszej do przystanków tramwajowych w relacji do wcześniej funkcjonującej pętli tramwajowej Krowodrza Górka. Dla otoczenia przystanków tramwajowych wyznaczono strefy rzeczywistej dostępności po drogach dojścia pieszego, z wykorzystaniem oprogramowania Quantum GIS (rycina na następnej stronie). Wymienione strefy obejmują teren, z którego pieszy może przemieścić się do przystanków w czasie do 5 minut.

Ważnym elementem inwestycji, poprawiającym międzyosiedlowe przemieszczanie się mieszkańców, jest nowy ciąg pieszo-rowerowy z przejściem pod nowym wiaduktem linii kolejowej nr 95. Przejście to ogranicza negatywne skutki dużej bariery komunikacyjnej, jaką jest wysoki nasyp kolejowy i łączy ul. Kuźnicy Kołtątajowskiej na Górcie Narodowej z ul. Bociana na Prądniku Białym.

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem danych przestrzennych – OpenStreetMap, Geoportal krajowy

Węzły przesiadkowe

W skład inwestycji weszły również trzy zintegrowane węzły przesiadkowe z parkingami „Parkuj i Jedź”. Zostały one zlokalizowane przy pętlach tramwajowych Krowodrza Górka i Górka Narodowa oraz przy przystanku Pachońskiego. Celem ich realizacji będzie zapewnienie możliwości przesiadki pomiędzy takimi środkami transportu jak tramwaj, autobus, samochód oraz rower. Ma to szczególne znaczenie dla mieszkańców podkrakowskich gmin Michałowice i Zielonki, którzy będą mogli dojechać do węzłów autobusem lub indywidualnym środkiem transportu i przesiąść się na tramwaj. Dostęp do węzłów mają poprawić będąca w budowie Trasa Wolbromska i przebudowywana Al. 29 Listopada. Możliwość wykorzystania węzłów może zachęcić

mieszkańców wyżej wymienionych gmin do rezygnacji z wjazdu samochodem do centrum Krakowa i do skorzystania z komunikacji publicznej.

Podsumowując, budowa linii tramwajowej Krowodrza Górka – Górka Narodowa wypełniła lukę w transporcie szynowym na terenie dużych osiedli mieszkaniowych w północnej części Krakowa. Analiza pokazała znaczącą poprawę dostępności pieszej do przystanków tramwajowych, zarówno z terenów starszych osiedli Prądnika Białego, jak i nowo zlokalizowanej zabudowy, głównie na terenie Górki Narodowej. Budowa tej linii przebiła również dużą sztuczną barierę terenową w postaci nasypu kolejowego utrudniającego ruch pieszy.

Opracowanie: Łukasz Kotuła

Metropolitalne standardy obsługi inwestora

Stowarzyszenie Metropolia Krakowska zgodnie z założeniami Planu działania w obszarze GOSPODARKA podjęło działania mające na celu opracowanie *Standardów obsługi inwestora Metropolii Krakowskiej*, w tym tworzenia gminnej oferty inwestycyjnej. Zadanie to realizujemy we współpracy z Krakowskim Parkiem Technologicznym Sp. z o.o.

ZAŁOŻENIA WSPÓŁPRACY

- ✓ identyfikacja dobrych praktyk dotyczących obsługi inwestorów i kreowania oferty inwestycyjnej
- ✓ opracowanie modelowych rozwiązań w zakresie standardów obsługi inwestorów
- ✓ dostosowanie opracowanych rozwiązań do specyfiki poszczególnych gmin Metropolii Krakowskiej

fot. Krakowski Park Technologiczny

Łączymy potencjały

Wybór partnera do współpracy nie jest przypadkowy, bowiem pragniemy bazować na świeżych doświadczeniach Krakowskiego Parku Technologicznego z realizacji projektu „Standardy obsługi inwestora w Małopolsce”, który zakończył się 30 czerwca 2023 r.

Korzyści ze standaryzacji

Projekt „Standardy obsługi inwestora w Małopolsce” zakładał zapewnienie szerokiego wsparcia dla jednostek samorządu terytorialnego z Województwa Małopolskiego w zakresie obsługi inwestora oraz wypracowanie i wdrożenie jednolitych standardów jego obsługi na szczeblu samorządowym w województwie małopolskim.

– *Wielka Wieś, dzięki strategicznemu położeniu względem Krakowa, charakteryzuje się dużą atrakcyjnością inwestycyjną – zauważa Sławomir Kawalec, główny specjalista ds. turystyki i współpracy w Referacie Promocji i Rozwoju Gminy Wielka Wieś, jednego z uczestników projektu. – Przekłada się to na wysokie wskaźniki rozwoju gospodarczego, np. liczbę działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - znacznie wyższe niż w regionie, ale też i w kraju. W celu podniesienia jakości usług świadczonych na rzecz przedsiębiorców w Gminie Wielka Wieś wprowadzono „Standardy obsługi inwestora” w oparciu o wytyczne Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu.*

Założeniem standaryzacji było uzyskanie lepszej, sprawniejszej i bardziej profesjonalnej obsługi podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w gminie/powiecie/mieście, a także budowa pozytywnego wizerunku poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w regionie i ich promocja jako miejsc do lokowania inwestycji, co w rezultacie ma przyczynić się do ich rozwoju gospodarczego oraz napływu nowych przedsiębiorców.

– *Standardy obsługi inwestora są ukierunkowane na zapewnienie pełnego wsparcia dla przedsiębiorców, profesjonalnego doradztwa i przyjaznego środowiska biznesowego – podsumowuje zalety standaryzacji Sławomir Kawalec. – Nasza gmina dąży do stałego doskonalenia tych standardów, aby sprostać oczekiwaniom inwestorów i umożliwić im sukces w realizacji swoich projektów.*

W ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w Małopolsce” 85 JST z województwa małopolskiego, w tym cztery samorządy z obszaru Metropolii Krakowskiej, brało udział w szkoleniach, konsultacjach, wizytach studyjnych, a także praktycznych symulacjach obsługi inwestora.

STANDARDY OBSŁUGI INWESTORA W MAŁOPOLSCE

RAPORT Z PRZEPROWADZONYCH WDROŻEŃ

Rekomendacje i rozwiązania

Zachęcamy do zapoznania się z raportem, zawierającym cenne rekomendacje wypracowane w ramach projektu „Standardy obsługi inwestora w Małopolsce”, na których również my zamierzamy bazować w realizacji naszego wyzwania.

**Efekty wspólnej pracy będą mogli
Państwo poznać i przedyskutować:**

14 listopada 2023 r.

podczas zintegrowanego spotkania Forum Rozwoju oraz Forum Rozwoju Gospodarczego

7 grudnia 2023 r.

podczas ostatniego w tym roku spotkania Forum Rozwoju Gospodarczego

*Opracowanie: Anna Rychły-Mierzwa,
Magdalena Cyran*

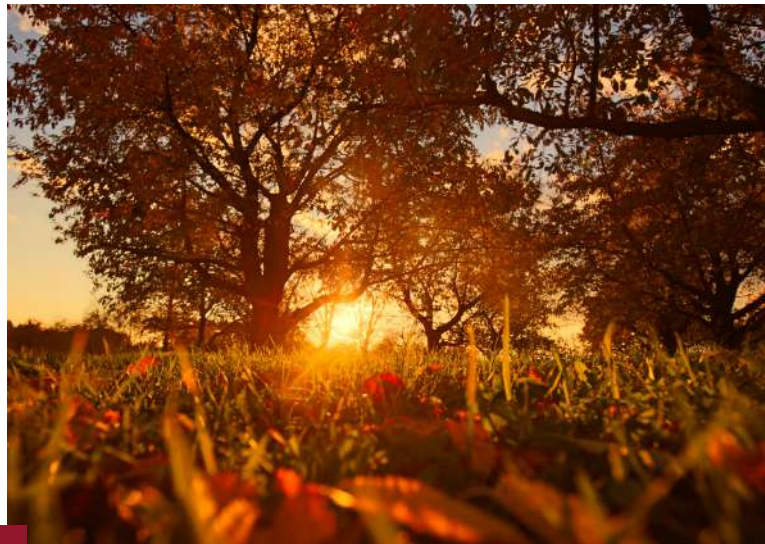
fot. Urząd Gminy Zielonki

fot. Jarosław Karasiński, CKiS Skawina

fot. Urząd Gminy Zabierzów

fot. Urząd Gminy Liszki

fot. K. Skrzybański/Gmina Skawina

fot. Urząd Gminy Kocmyrzów-Luborzyca

O promocji i współpracy z mediami w kulturalnym miejscu spotkań

Sierpniowe spotkanie połączonych Forów: Oferty Czasu Wolnego oraz Komunikacji i Promocji, które odbyło się w krakowskim Pałacu Potockich, było okazją do podsumowania dotychczasowych prac, poszukiwania inspiracji do kolejnych działań oraz sieciowania w nieco swobodniejszej atmosferze.

Jak realizujemy Strategię MK 2030?

W pierwszej części spotkania przyjrzelśmy się efektom naszych prac nad realizacją dokumentów wdrożeniowych SMK 2030. Za przyjętą w ubiegłym roku Strategią komunikacji idą wspólne, spójne działania informacyjno-promocyjne. Można je obserwować m.in. na odświeżonej stronie internetowej SMK oraz platformie komunikacji, o której piszemy więcej na str. 39.

Za nami również początkowy etap wdrażania Planu działania w dziedzinie Kultura czasu wolnego. Dzięki staraniom wszystkich gmin potencjał oferty kulturalnej i turystycznej Metropolii staje się coraz bardziej widoczny zarówno wśród mieszkańców, jak i odwiedzających tych z bliska, i z daleka.

Fot. SMK

Fot. SMK

Inspiratorium

Podczas spotkań forów tematycznych SMK pracownicy gminnych instytucji chętnie dzielą się doświadczeniem i wiedzą. Tym razem przyjrzelśmy się działaniom promocyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem oferty czasu wolnego, realizowanym w gminie Niepołomice. Prezentacja Joanny Kocot, kierownik Referatu Promocji i Kultury UMiG w Niepołomicach, była ogromną dawką inspiracji!

Równie ciekawa okazała się pełna praktycznych porad rozmowa z Natalią Kozielską, wydawczynią serwisów eska.pl. Redaktor odpowiedziała na szereg pytań dotyczących współpracy samorządów z mediami i rozwiła wiele wątpliwości.

Pałac Potockich, jako miejsce szeregu wydarzeń kulturalnych, był znakomitą sceną do rozmów o tym, co można robić w Metropolii w czasie wolnym.

Dziękujemy za gościnę gospodarzowi obiektu, Krakowskiemu Biuru Festiwalowemu i zachęcamy do śledzenia kalendarium spotkań w Pałacu!

Opracowanie: Agnieszka Radziszowska

Rozwój stref rekreacyjnych w gminie Świątniki Górne

Niedawno zrealizowane oraz planowane na najbliższą przyszłość inwestycje to odpowiedź na zapotrzebowanie mieszkańców na obiekty o dobroczynnym wpływie na samopoczucie oraz miejsca służące codziennej rekreacji i aktywnemu spędzaniu wolnego czasu.

Tężnia solankowa w Świątnikach Górnych

Zadanie inwestycyjne polegało na montażu tężni solankowej o wymiarach: średnica 3 m, wysokość 4 m, wykonanej z drewna w kolorze naturalnym, zaimpregnowanym przeciw grzybom oraz palności.

Modernizacja placu zabaw w Świątnikach Górnych

Projekt zakładał modernizację istniejącego placu zabaw przy Urzędzie Miasta i Gminy Świątniki Górne. Wymieniona została nawierzchnia bezpieczna oraz elementy wyposażenia: huśtawka na konstrukcji ze stali, trampolina, zjeżdżalnia z miniścianką wspinaczkową, tablica edukacyjna, bujak oraz rama. Betonowa ściana zyskała kolorowy motyw.

Fot. UMIG Świątniki Górne

„Kieszonkowy ogród Księdza Jana”

Efektom inwestycji w ramach Programu Priorytetowego „Edukacja Ekologiczna” jest utworzenie przy Szkole Podstawowej w Olszowicach miniścieżki edukacyjnej nt. bioróżnorodności roślinnej oraz klimatu. Ścieżka została wyposażona m.in. w tablice edukacyjne, dydaktyczną stację pogodową, pergole z ławkami, donice i rośliny. W ramach projektu zostaną również przeprowadzone warsztaty ekologiczne dla dzieci ze szkół i przedszkoli.

Budowa obiektu małej architektury (Rzeszotary)

W ramach inwestycji powstał obiekt ze stołem do tenisa, urządzeniem do ćwiczeń na powietrzu (dwa urządzenia na jednym pylonie: orbitrek +wioślarz) oraz ławką. Cały teren zyskał nawierzchnię z darni oraz ażurowych płyt betonowych.

Plac zabaw w Olszowicach

Miejsce zostało wyposażone w most ruchomy, liany, pieńki, schodki terenowe, zjeżdżalnię, domek tipi, piaskownicę z palisady drewnianej, podwójną huśtawkę, lokomotywę. Dodatkowo zamontowano karmnik dla ptaków, ławki i kosz na śmieci. Teren inwestycji został ogrodzony. Zadanie to wykonywane zostało przez OSP Olszowice przy wsparciu Urzędu Miasta i Gminy Świątniki Górne.

PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Budowa skateparku oraz placu street workout w Świątnikach Górnych

Oprócz atrakcji dla skaterów planowana przy Zespole Szkół przy ul. F. Bielowicza inwestycja zakłada budowę parkingu, platformy dla osób niepełnosprawnych, instalację koszy na śmieci oraz ławki i monitoring.

wizualizacja UMiG Świątniki Górne

Aby spełnić oczekiwania mieszkańców i upowszechnić aktywność fizyczną, boisko znajdujące się przy Zespole Szkół zostanie włączone do inwestycji i otwarte do codziennego użytkowania. Strefa ta czynna będzie tylko do zmroku, dlatego nie jest projektowane dodatkowe oświetlenie terenu. Planowana inwestycja na etapie projektowania zyskała aprobatę zarówno młodzieży, jak i dorosłych.

Plac zabaw we Wrząsowicach

Teren inwestycji zostanie ogrodzony oraz wyposażony w trampolinę, spiner, pieńki, wieżę ze zjeżdżalnią, małą ścieżkę sprawnościową, podwójną huśtawkę i edukacyjne tablice sensoryczne.

Zagospodarowanie parku w Świątnikach Górnych (etap II)

Projekt obejmuje budowę ścieżek z ogrodem sensorycznym i zjeżdżalnią terenowymi.

Małgorzata Duży

Burmistrz Miasta

i Gminy Świątniki Górne

Gmina Świątniki Górne nie zwalnia tempa, oddając do użytku kolejne strefy rekreacji dla najmłodszych. Od pomysłu do realizacji danego przedsięwzięcia dzieli nas wiele etapów, jednak efekty rekompensują wszelkie trudności. Obecnie podejmujemy działania w zakresie budowy skateparku czy też dalszej rozbudowy parku znajdującego się w sąsiedztwie urzędu. Najmłodszy będą mogli skorzystać z placów zabaw w Olszowicach oraz Wrząsowicach.

Miejsca rekreacji to możliwość zabawy, organizacji czasu oraz wspólnych spotkań mieszkańców. Planując budżet staramy się zabezpieczać środki finansowe na kolejne projekty dające nam szansę na utworzenie nowych miejsc spędzania czasu wolnego lub udoskonalenie już istniejących.

Półboisko do koszykówki w Świątnikach Górnych

wizualizacja UMiG Świątniki Górne

Artykuł powstał przy współpracy z Urzędem Miasta i Gminy Świątniki Górne

LOT Kraków pomoże rozwijać zrównoważoną turystykę

Lokalna Organizacja Turystyczna (LOT) Kraków ma za zadanie integrację branży turystycznej oraz współpracę w poszukiwaniu nowych rozwiązań dla realizacji strategicznych celów miasta Krakowa i obszaru Metropolii Krakowskiej w zakresie turystyki.

Metropolia Krakowska jest jednym z 38 członków założycieli powołanego w maju br. Stowarzyszenia Organizacja Turystyczna Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. – *Niezmiernie cieszy fakt, że SMK aktywnie uczestniczyło w powstaniu LOT Kraków* – zauważa Elżbieta Kantor, dyrektor Wydziału ds. Turystyki Urzędu Miasta Krakowa. – *Od 2021 roku Kraków działa na rzecz zrównoważonej turystyki w mieście, zaś u podstaw działania Metropolii Krakowskiej leży idea „mądrego i efektywnego działania na rzecz równoważonego rozwoju obszaru i poprawy dobrostanu mieszkańców* – dodaje dyrektor Kantor.

Połączeni wokół wspólnego celu

Celem LOT jest działanie na rzecz zrównoważenia turystyki w oparciu o politykę turystyczną Krakowa, w ścisłej współpracy partnerów i interesariuszy rynku turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców. Realizowane projekty będą służyły zwiększeniu znaczenia sektora zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym miasta i obszaru metropolitalnego, tak, by dążyć do poprawy jakości usług turystycznych. – *Jestem przekonana, że nowopowstała organizacja umożliwi realizację naszych wspólnych celów w zakresie turystyki i pozwoli zacieśnić współpracę między podmiotami rynku turystycznego w Krakowie oraz sąsiednich gminach*

– podkreśla Elżbieta Kantor. – *Mam tutaj na myśli przede wszystkim szeroko zakrojone partnerstwo w zakresie promocji, transferu wiedzy oraz wykorzystania potencjału płynącego z bogatej oferty turystycznej obszaru Metropolii Krakowskiej.*

KORZYŚCI Z CZŁONKOSTWA W LOT KRAKÓW

- integracja interesariuszy wokół celów „Polityki zrównoważonej turystyki Krakowa na lata 2021-2028” oraz Strategii Metropolia Krakowska 2030
- udział we współrealizowaniu projektów na rzecz rozwoju turystycznego obszaru Metropolii Krakowskiej
- wsparcie rozwoju produktów turystycznych oraz lokalnych atrakcji turystycznych
- udział w projektach współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych
- wspólne kampanie promocyjne
- wsparcie w prowadzeniu działalności biznesowej (udział w targach, badania, szkolenia)
- możliwość wymiany doświadczeń i know-how
- możliwość realizacji celów biznesowych na większą skalę

Opracowanie: Agnieszka Radziszowska

„Straszny Dwór” z Teatrem Albertus w parku pałacowym w Piekarach

„Zawirował z nami dwór” przynosząc ukoronowanie kilkumiesięcznej pracy dedykowanej wspaniałym widzom mnikowskiego Teatru Albertus. 4 czerwca na długo, a może na zawsze, zostanie w naszej pamięci. To właśnie wtedy pałac w Piekarach otworzył przed nami swoje bramy, by stać się strasznym dworem. Prezentował się wyjątkowo w nowej odsłonie, mieniąc się kolorami wśród ciszy i zieleni drzew.

Od pomysłu do zachwycającego efektu

Plany związane z wystawieniem spektaklu w tym właśnie miejscu pojawiły się dawno temu, a konkretne działania trwały prawie rok. Próby do widowiska rozpoczęto już w lutym, by na początku lata móc przedstawić je widzom.

„Straszny dwór” to opera z muzyką Stanisława Moniuszki oraz wspaniałym, intrygującym librettem Jana Chęcińskiego. To właśnie libretto stało się inspiracją do kolejnej sztuki wystawionej przez mnikowski teatr.

Praca nad spektaklem była ciekawa, ale też trudna, bo trudno jest zmierzyć się z dziełem o takim tytule. Chcieliśmy przenieść naszych widzów w czasy sarmackie, do polskiego dworku szlacheckiego, który przystrojony i ogrzany czeka

na powracających z wojny domowników.

Znając „Straszny dwór” większość z nas wie, iż nie brakuje w nim staropolskich obyczajów i wątków patriotycznych. Wstuchując się jednak w teksty wypowiediane przez aktorów, trudno nie zachwycić się humorem, bo „Straszny dwór” to także humor!

Bracia Zbigniew i Stefan wróciwszy z wojny składają niecodzienne śluby, postanawiając żyć w bezżennym stanie, aby „kwilenie dzieci czy lament żon” nie zniechęciły ich do ponownego stawienia się w gotowości, gdy znowu zawoła los. Cóż, gdy inne plany wobec bratanków ma rezolutna stryjenka, a nieopodal mieszkają dwie piękne panny... Na dodatek w dworze Miecznika przebywa też przewidujący i zmyślnie działający konkurent, rywal do ożenku... Ten zaś korzystając z famy o straszącym nocami dworze, robi co może, by dwór prawdziwie straszyl!

*„O północy, gdy słyhać zawodzenia fletu,
gdy wśród księżycy ruin puchają puchacze,
gdy w diabelskim kominie wiatr kurantem płacze,
stary Miecznik powoli wychodzi z portretu (...)”*

Wychodzić wychodziły, ale prababki, kurant istotnie zawodził, a co naprawdę straszyl, na jaw wyszło. Historię zwińczyło szczęśliwe zakończenie, bo jak się nie cieszyć, gdy dwie pary w jednej chwili mogą stanąć na ślubnym kobiercu, a we dworze... nie straszyl nic.

Fot. Michał Wiśnios

fot. Michał Wiśnios

My także byliśmy szczęśliwi. Piekary przyjęły nas ciepło, a rekordowa publiczność dodała motywacji i przekonania, że było warto. Wydarzenie objęte było patronatem Wójta Gminy Liszki pana Pawła Misia, a Gmina Liszki była współorganizatorem tego, co przeżyliśmy. Dziękujemy!

Ten wyjątkowy wieczór uświetniła obecność rekonstruktorów z Małopolskiej Zgrai Sarmackiej. Dziękujemy, że byliście z nami!

Dziękujemy wszystkim, którzy pomogli nam zrealizować nasze marzenie, a nade wszystko Wam, drodzy Widzowie... To było dla Was!

fot. Michał Wiśnios

fot. Michał Wiśnios

Artykuł powstał przy współpracy z Urzędem Gminy Liszki i Teatrem Albertus

Zielona przez cały rok

Żeby odetchnąć od miejskiego zgiełku i odpocząć w ciszy, nie trzeba planować dalekiej wyprawy. Położona w malowniczych Konarach w gminie Mogilany „Zielona Farma” oferuje wszystko, czego potrzeba, aby zorganizować romantyczny weekend we dwoje, integracyjny wyjazd z grupą przyjaciół lub rodzinny wypad pełen atrakcji.

Aktywnie w otoczeniu przyrody

Osiem drewnianych domków (letniskowych tylko z nazwy, ponieważ gości przyjmują o każdej porze roku) składa się na niewielki kompleks wypoczynkowy dla spragnionych spokoju oraz bliskiego kontaktu z naturą.

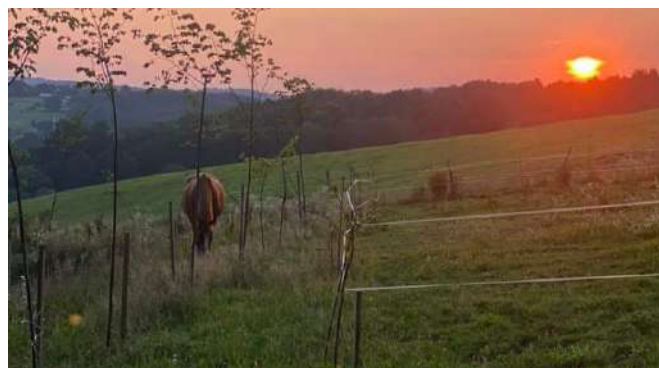

„Zielona Farma” tworzona jest przez przedsiębiorstwo społeczne Boni-Activ. Przedsiębiorstwo zostało założone przez Bonifraterską Fundację Dobroczynną oraz Konwent oo. Bonifratrów, aby poszerzyć ofertę rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością.

Otoczona łąkami i lasami „Zielona Farma” jest idealnym miejscem do aktywnego wypoczynku. W bliskiej odległości od domków wyznaczono ścieżki spacerowe i rowerowe, a w ich bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się ośrodek jazdy konnej „Stajnia na Zielonej”.

fot. Marzena Wajda

fot. Marzena Wajda

Na co masz ochotę?

Lista zajęć którymi można wypełnić pobyt na „Zielonej Farmie” jest długa. Aktywności sportowe (rowery i drobny sprzęt można wynająć na miejscu, podobnie jak książki i gry planszowe na niepogodę), spotkania muzyczne oraz taneczne (farma dysponuje plenerową sceną) czy lekcje pszczelarstwa w znajdującej się na terenie obiektu pasiece – to tylko niektóre propozycje.

Na „Zielonej Farmie” jest także sklepik, w którym można zaopatrzyć się w produkty bonifraterskie.

Opracowanie: Agnieszka Radziszowska

Boni-Activ Spółka z o.o.

„Zielona Farma”

Konary, ul. Bonifraterska 11

32-031 Mogilany

tel. 797 423 690

e-mail: kontakt@zielona-farma.com.pl

fot. Jarosław Karasiński, CKiS Skawina

Dostępność w edukacji: tworzenie włączającego środowiska nauki dla dzieci z niepełnosprawnościami

Współczesna edukacja dąży do tworzenia inkluzywnych przestrzeni, a pojęcie dostępności nabiera ogromnego znaczenia w kontekście tworzenia otwartego i równego środowiska edukacyjnego. Dostępność w edukacji gwarantuje, że wszyscy uczniowie, bez względu na indywidualne różnice czy ograniczenia, mają równą szansę na naukę.

Dlaczego dostępność ma kluczowe znaczenie?

Dostępność w edukacji to podstawa tworzenia równych warunków. Otwiera ona drzwi dla uczniów z różnymi potrzebami, mając pozytywny wpływ na ich rozwój osobisty i społeczny. Dzięki dostępności eliminowane są bariery, które mogłyby ograniczać zdolności i potencjał uczniów. Przykładowo, uczniowie niewidomi lub głusi, dzięki dostępowi do odpowiednio dostosowanych materiałów i środowiska, osiągają edukacyjne sukcesy na równi z rówieśnikami.

Dostępność w edukacji to fundament włączenia do społeczeństwa. Rozszerzenie jej na dzieci z różnymi niepełnosprawnościami jest kluczowe dla tworzenia bardziej sprawiedliwego i wszechstronnego środowiska edukacyjnego. Obejmuje ona dostosowanie budynku, materiałów oraz podejścia pedagogicznego, aby każde dziecko miało szansę osiągnąć sukces edukacyjny i rozwijać swój pełny potencjał.

Dzięki podejściu ukierunkowanemu na różnorodność, edukacja staje się bardziej kompleksowa i otwiera drzwi do sukcesu dla wszystkich uczniów, niezależnie od ich indywidualnych wyzwań i potencjału.

PRZEPIS NA DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWKI EDUKACYJNEJ

- 1 Uwrażliwienie kadry pedagogicznej oraz personelu na prawa i potrzeby osób z niepełnosprawnościami
- 2 Ewentualna zmiana organizacji pracy szkoły oraz przeprowadzenie indywidualnej diagnozy dostępności placówki pod względem organizacji, komunikacji oraz dostępności cyfrowej i architektonicznej.
- 3 Dostosowanie budynku szkoły, aby stworzyć środowisko przyjazne dla wszystkich. Obejmuje to zarówno wyeliminowanie barier architektonicznych, jak i komunikacyjno-informacyjnych oraz cyfrowych. W tym kontekście istotne jest uwzględnienie potrzeb uczniów i rodziców ze specjalnymi potrzebami.
- 4 Nowoczesne technologie mogą odegrać kluczową rolę w tworzeniu bardziej dostępnych środowisk edukacyjnych. Komputery i tablety z włączonymi „ułatwieniami dostępu”, aplikacje mobilne, platformy e-learningowe czy narzędzia do tłumaczenia mogą zwiększyć dostępność.

Dostępność w edukacji można podzielić na poziomy zaawansowania - podstawowy, średni i zaawansowany. Pierwszy poziom obejmuje zapewnienie podstawowych udogodnień, takich jak dostępność dla wózków. Na poziomie średnim uwzględnia się dostępność sal lekcyjnych dla dzieci z różnymi ograniczeniami, a na najwyższym tworzy się plan nauczania uwzględniający indywidualne potrzeby uczniów.

RÓŻNORODNOŚĆ WYZWAŃ DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Dla uczniów z **niepełnosprawnościami wzroku**, dostępność placówki edukacyjnej oznacza zapewnienie odpowiedniego oświetlenia, kontrastowych oznaczeń przestrzeni, oznakowanie pomieszczeń alfabetem Braille'a, wyposażenie klas w technologie wspierające dostarczanie materiałów w formatach alternatywnych (np. tyflografiki, książki w alfabecie brajla, materiały w formie druku powiększonego, audiobooki).

Dla uczniów z **niepełnosprawnościami słuchu**, ważne jest zapewnienie tłumaczy języka migowego, wyposażenie uczniów w przenośną pętlę indukcyjną oraz dostosowanych materiałów w formie tekstowej. Dodatkowo środowisko akustyczne klas powinno być odpowiednio dostosowane, aby umożliwić uczniom pełny udział w lekcjach i komunikację z nauczycielami oraz kolegami.

Edukacja dzieci z **autyzmem** wymaga wyjątkowego podejścia. Dostępność dla nich to zapewnienie przestrzeni, w której mogą skupić się na nauce, minimalizując bodźce zewnętrzne. Nauczyciele powinni być wyposażeni w narzędzia i wiedzę, pozwalającą im zrozumieć i wesprzeć uczniów z autyzmem.

Niepełnosprawność intelektualna wymaga dostosowania pomieszczeń lekcyjnych, toalet oraz innych przestrzeni, ale równie istotne jest wsparcie w procesie nauczania. Nauczyciele powinni być przeszkoleni w metodach pracy z uczniami, dostosowując treści i metody nauczania do ich potrzeb. Oferowanie indywidualnego wsparcia oraz pracy w małych grupach może znacząco poprawić jakość edukacji dla tych uczniów.

Dla uczniów z **niepełnosprawnością ruchową** ważne jest dostosowanie samego budynku, eliminacja barier architektonicznych, takich jak schody czy brak wind. Powinny istnieć łatwe do pokonania wejścia dla osób na wózkach inwalidzkich. Ponadto klasa powinna być dostosowana pod kątem organizacji przestrzeni, tak aby umożliwić swobodny dostęp i komunikację.

ZAPEWNIANIE DOSTĘPU DO PLACÓWKI SZKOLNEJ RODZICOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jednym z ważnych aspektów, które często umykają uwadze, jest uwzględnienie potrzeb rodziców z niepełnosprawnościami w kontekście dostępności. Tworząc inkluzywne środowisko, istotne jest, aby również rodzice nie czuli się wykluczeni. Oznacza to konieczność dostosowania przestrzeni szkolnej, w tym eliminację barier architektonicznych oraz przekazywane informacji rodzicom w różnych formatach, aby uwzględnić różnorodność potrzeb. Spotkania rodziców, wydarzenia szkolne czy raporty o postępach dziecka powinny być przekazywane w formatach, które są dostępne dla wszystkich rodziców. To pozwoli rodzicom z niepełnosprawnościami aktywnie uczestniczyć w życiu szkoły.

Opracowanie: Anna Rychły-Mierzwa,
Magdalena Cyran

Artykuł powstał przy współpracy z **Fundacją FOREDU**. Pełna wersja tekstu dostępna na www.metropoliakrakowska.pl

foredu.org.pl
530 868 231
fundacja@foredu.org.pl
ul. 3 Maja 111a, Myślenice

Uniwersytet ludowy jako nowoczesne narzędzie edukacji dorosłych

Choć rodowód uniwersytetów ludowych sięga połowy XIX wieku, nadal stanowią one instrument, po który chętnie sięgają osoby i organizacje, którym na sercu leży rozwój szeroko pojętej edukacji. Nic dziwnego, bowiem uniwersytety ludowe powstawały jako „szkoły dla życia”.

Z HISTORII UNIwersYTETÓW LUDOWYCH

Jeden z pierwszych polskich uniwersytetów ludowych powstał na obszarze Metropolii Krakowskiej, w Szycach, tuż obok obecnej siedziby Urzędu Gminy Wielka Wieś.

- 1844 r. – rozpoczyna działalność pierwszy uniwersytet ludowy we wsi Rodding w Danii.
- 1900 r. – pierwszy polski uniwersytet ludowy w Pszczelinie pod Warszawą.
- 1921 r. – w Dalkach pod Poznaniem rozpoczyna działalność pierwszy w niepodległej Polsce uniwersytet ludowy jako placówka oświatowo-wychowawcza Towarzystwa Czytelni Ludowych.

Historyczne uniwersytety ludowe na obecnym obszarze Metropolii Krakowskiej:

Szyce (1924)
Gmina Wielka Wieś

Będkowice (1946)
Gmina Wielka Wieś

Rudawa (1948)
Gmina Zabierzów

Tradycja uniwersytetów ludowych jest w Metropolii Krakowskiej wciąż żywa - świadczą o tym opisane obok inicjatywy.

Opracowano na podstawie: T. Pilch, Historia – Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych, (tul.org.pl).

Rola współczesnych uniwersytetów ludowych

Działalność uniwersytetów ludowych dotrzymała tempa zmianom społecznym, gospodarczym i innym. Nowa rzeczywistość uniwersytetów ludowych nie przyćmiła jednak ich fundamentów oraz tradycji, a ich nadrzędnym celem nadal jest upowszechnianie wszechstronnej edukacji pozaszkolnej oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Niemniej sposób i charakter działań odpowiada na potrzeby społeczeństwa XXI wieku.

Małopolski Uniwersytet Ludowy Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji

Fundacja Małopolska Izba Samorządowa to jeden z realizatorów projektu edukacyjnego skierowanego do dorosłych pn. Małopolski Uniwersytet Ludowy Lokalnych Ośrodków Wiedzy i Edukacji (MUL LOWE), który wdrażany jest w gminach Biecz, Rzeszawa, Szczurowa oraz Wielka Wieś. LOWE funkcjonują w ramach szkół prowadząc edukację dorosłych w zakresie umiejętności i kompetencji podstawowych, przy wykorzystaniu innowacyjnych metod edukacyjnych.

Oferta LOWE oparta jest o metodę grundvigiańską. Polega ona m.in. na zachowaniu partnerskiej relacji między uczącym a uczącym się oraz w poczuciu wspólnoty i reakcji na potrzeby uczących się, które są na bieżąco uwzględniane w programie edukacyjnym. Metoda ta zakłada też holistyczne podejście do uczenia się oraz naukę przez praktykę.

Oferta MUL LOWE jest ukierunkowana na rozwój u osób dorosłych kompetencji oraz umiejętności cyfrowych, twórczych, społecznych, ekologicznych w zakresie edukacji przez całe życie oraz kształtowania korzystnych relacji międzygeneracyjnych.

Więcej informacji o projekcie:
tel. 12 200 29 26
biuro@fundacjamis.org.pl
www.fundacjamis.org.pl

Rozwojowy Uniwersytet Ludowy – Szkoła Życia Społecznego

W gminie Liszki Fundacja Przestrzeń Rozwoju w ramach *Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2020-2030* powołała „Rozwojowy Uniwersytet Ludowy – Szkołę Życia Społecznego”. Koncepcja jego utworzenia powstała w oparciu o wieloletnie doświadczenie Fundacji w prowadzeniu profesjonalnych warsztatów rozwoju osobistego i zawodowego, projektów animacji społecznej oraz zaangażowania w rozwój organizacji społecznych i ich liderów.

Uniwersytet stanowi przestrzeń do realizacji kursów i warsztatów rozwoju osobistego, szkoleń zawodowych czy seminariów oraz konferencji. Ponadto dla słuchaczy zaplanowano możliwość skorzystania z sesji coachingowych i zaangażowania się w inicjatywy społeczne, spotkania partnerskie czy klub społecznika. Uniwersytet powstał dla osób, które chcą podnosić kompetencje osobiste oraz zawodowe, pracujących lub zamierzających działać na rzecz innych ludzi zawodowo lub społecznie.

Więcej informacji o projekcie:
tel. 505 123 034
fundacja@przestrzenrozwoju.org
www.przestrzenrozwoju.org

Pełna wersja tekstu dostępna
na www.metropoliakrakowska.pl

SĄSIAD - SĄSIADOWI przyjacielem i opiekunem

Przyjęta w lipcu nowelizacja Ustawy o pomocy społecznej nadała mocy prawnej praktykom znanym od pokoleń. W jej świetle realizatorami usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami mogą być nie tylko profesjonalne opiekunki, ale również sąsiedzi i osoby z najbliższego otoczenia beneficjenta usług.

Kierunek: środowisko lokalne

Samopomoc sąsiedzka nie jest rozwiązaniem nowym, a wręcz mocno zakorzenionym w naszej tradycji. Wspieranie osób w trudnej sytuacji życiowej oraz starszych przyjęło na przestrzeni lat różne formy. Poza ustawowo zapewnionymi świadczeniami i usługami, jednostki pomocy społecznej wdrożyły nowe, adekwatne do lokalnych potrzeb działania, czego przykładem są różnorodne akcje pomocowe, wolontariaty szkolne, czy tworzenie magazynów z żywnością oraz niezbędnym sprzętem domowym. Nowe zapisy Ustawy rozszerzyły katalog działań pomocowych, włączając do niego usługi opiekuńcze dla osób wymagających wsparcia świadczone przez osoby z ich najbliższego środowiska, co dla systemu pomocy społecznej oznacza krok w stronę deinstytucjonalizacji, czyli rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności.

Co o usługach sąsiedzkich mówi Ustawa?

Usługi sąsiedzkie to odpłatne działania pomocowe świadczone przez pełnoletnią osobę zamieszkujejącą najbliższą okolicę osoby, której przyznano wsparcie w tej formie, przy czym nie może być to członek jej rodziny. Wsparcie obejmuje pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, niewymagającą specjalistycznej wiedzy opiekę higieniczno-pielęgnacyjną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Zakres sąsiedzkich usług opiekuńczych przewiduje wsparcie w trzech kluczowych aspektach, których zabezpieczenie umożliwia niezależne życie w środowisku lokalnym, a tym samym ogranicza konieczność świadczenia pomocy instytucjonalnej, np. w DPS.

- Usługi gospodarcze, które obejmują niezbędne potrzeby bytowe, w szczególności zapewnienie posiłków, utrzymanie czystości mieszkania oraz ubrań.
- Usługi pielęgnacyjne, zapewniające poczucie bezpieczeństwa (przede wszystkim opieka nad codzienną higieną i pielęgnacją oraz kontrola przyjmowania leków).
- Usługi społeczne, w ramach których świadczone jest wsparcie w życiu społecznym: obejmują organizowanie czasu wolnego oraz kontaktów z otoczeniem, załatwianie spraw urzędowych, czy umawianie wizyt lekarskich.

Rola organizatora sąsiedzkich usług opiekuńczych

Świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich jest rozwiązaniem nieobligatoryjnym, jednakże gminy, które zdecydują się na jego wdrożenie będą odpowiedzialne za przyjęcie przez radę gminy uchwały w zakresie:

- ✓ warunków przyznawania usług
- ✓ wymiaru i zakresu usług
- ✓ sposobu rozliczania wykonanych usług

Gminy, które zdecydują się na świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich zobowiązane będą również do zorganizowania szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy dla realizatorów usług. Dodatkowo będą miały możliwość rozszerzenia katalogu osób, dla których wsparcie w postaci usług sąsiedzkich będzie miało charakter uzupełniający opiekę sprawowaną przez członków rodziny.

Dobłą praktyką w zakresie rozliczania wykonanych usług jest miesięczny protokół z wykonania usług, których zakres określony został w kontrakcie trójstronnym między realizatorem, beneficjentem i organizatorem usług opiekuńczych.

Na tropie dobrych praktyk

Wśród gmin, które włączyły do lokalnej polityki społecznej sąsiedzkie usługi opiekuńcze jest Gmina Przemyśl, która od 2018 roku wdraża Lokalny Program Ostonowy pn. "Pomoc Sąsiedzka w Gminie Przemyśl", finansowany ze środków własnych gminy, a w 2023 roku przyjęta została jego III edycja. Ta dobra praktyka była jednym z tematów podjętych podczas II Forum Usług Społecznych, a szczegóły przybliżył Pan Ryszard Wołoszyn - Kierownik GOPS w Przemyślu, inspirując członków Forum do zainicjowania usług sąsiedzkich w swoich lokalnych społecznościach. Pomysł narodził się na kanwie rosnącej skali problemów związanych ze starzeniem się

społeczeństwa, wzrostu zapotrzebowania na wsparcie instytucjonalne, a także zdefiniowanych potrzeb osób starszych, z niepełnosprawnościami i chorych, w szczególności potrzeby bliskości i bezpieczeństwa.

Liczba beneficjentów

do 30 osób (wspierających i wspieranych)

Kryteria wyboru beneficjentów

dochodowe (do 500% kryterium dla osoby samotnej); przewidziano wyjątki dla OzN

Wybór realizatorów

po konsultacjach z pracownikami socjalnymi GOPS, z wykluczeniem członków rodziny

Wykluczenia

osoby objęte świadczeniami/usługami opiekuńczymi

Zakres wsparcia

średnio 40 h miesięcznie (10 h - 60 h)

Wynagrodzenie

15 zł/h

ZAKRES POMOCY W RAMACH USŁUG SĄSIEDZKICH

- załatwianie spraw w urzędach, poradniach lekarskich, itp.,
- realizacja recept,
- dokonywanie zakupów,
- sporządzanie posiłków,
- sprząatanie mieszkania,
- zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Usługi realizowane są w oparciu o:

1. Deklarację Uczestnictwa Realizatora,
2. Trójstronne Porozumienie,
3. Kontrolkę Czasu Pracy.

Pełna wersja artykułu na stronie www.metropoliakrakowska.pl

Opracowanie: Anna Rychły-Mierzwa,
Magdalena Cyran

Łatwiejsze pomaganie z MAPUJPOMOC.PL

Cyfryzacja przynosi korzyści we wszystkich dziedzinach życia, również w zarządzaniu pomocą społeczną na poziomie lokalnym. Jednym z narzędzi, które służą profesjonalizacji pracy społecznej jest Mapuj Pomoc. To największa w Polsce interaktywna mapa punktów pomocowych, otoczona przez sieć ekspertów i aktorów pomocy humanitarnej.

Narzędzie dla nowoczesnego samorządu

MapujPomoc.pl to platforma stworzona przez Fundację CultureLab, która umożliwia koordynację działań pomocowych. Działa na zasadzie interaktywnej mapy, gdzie podmioty zaangażowane w pomoc mogą wpisywać informacje o dostępnych zasobach. Na mapie można prowadzić swój własny profil, dodawać współpracowników i tworzyć listy punktów pomocy, które systematyzują wiedzę o zakresie działań poszczególnych podmiotów oferujących pomoc. W efekcie pozwalają na szybkie przekierowanie osób wymagających wsparcia do konkretnych podmiotów. Mapuj Pomoc to również sieć i forum dla ekspertów. Aktorzy pomocy humanitarnej, także samorządy, spotykają się co tydzień na „PoMOCnej Kawie”, dzieląc wiedzę i doświadczeniami. Mapuj Pomoc prowadzi również bazę wiedzy skierowaną do uchodźców z Ukrainy. Dzięki niej mogą łatwiej poruszać się w polskim systemie biurokratycznym, pomocowym i prawnym.

Korzyści dla samorządów

Kampania „Otwarte Miasta i Wsie” ruszyła w kwietniu w Kielcach, a jej efektem było włączenie do mapy pomocy wielu nowych punktów oraz wzmocnienie sieci pomocy na obszarze województwa. Pracownicy OPS i gmin przeszli specjalistyczne szkolenia z zakresu mapowania i zarządzania danymi, co dodatkowo zwiększyło ich kompetencje efektywnego zarządzania systemem pomocy.

Dołączamy do Sieci!

Razem z samorządem Kielc, Mapuj Pomoc zainicjowało kampanię społeczną „Otwarte miasta i wsie – mapowanie i współpraca dla Ukrainy”, którą w 2023 roku Metropolia Krakowska objęła swoim mecenatem.

Mapuj Pomoc to praktyczna baza informacji. Powstała, by wspierać i promować inicjatywy kierowane do osób uchodźczych z Ukrainy. Rozwinęła się jednak w coś więcej niż mapę wsparcia. To przestrzeń, gdzie można nawiązać współpracę, aby prowadzić politykę społeczną efektywniej i na szerszą skalę. Na grupach w mediach oraz spotkaniach online „PoMOCna Kawa” osoby zaangażowane w działania pomocowe dzielą się wiedzą o grantach, zmianach w prawie, problemach i wspólnie starają się szukać rozwiązań.

Mapuj Pomoc prowadzi szkolenia dla pracowników samorządów i ośrodków pomocy społecznej. Specjalista uczy, jak założyć konto na mapie oraz dołączyć do spotkań. Kursy odbywają się stacjonarnie i online. Po Kielcach, Rzeszowie i Przemyślu, gdzie już zawiązała kampania „Otwarte Miasta i Wsie”, czas na Metropolie!

Artykuł powstał przy współpracy z Fundacją CultureLab.

www.culturelab.pl
www.mapujpomoc.pl
mapujpomoc@culturelab.pl

Pełna wersja tekstu na www.metropoliakrakowska.pl

Platforma wymiany informacji

Podstawą współdziałania w ramach zespołów ds. współpracy metropolitalnej jest wymiana informacji. Aby sprawnie ją prowadzić, kluczowe jest opracowanie narzędzia, które łącząc wiele funkcji w prosty sposób przyczyni się do efektywnej współpracy. W odpowiedzi na tę potrzebę uruchomiliśmy platformę komunikacji stanowiącą przestrzeń sprawnej wymiany informacji.

Platforma komunikacji ma za zadanie służyć jako przestrzeń współpracy i wymiany informacji przedstawicielom gmin Metropolii należącym do zespołów ds. współpracy metropolitalnej oraz partnerom projektów. Stanowi także bazę dokumentacji, raportów oraz danych.

W skład zespołu ds. współpracy metropolitalnej wchodzi przedstawiciele gmin, w tym realizujący działania w ramach 7 dziedzin tematycznych oraz przedstawiciele biura Stowarzyszenia Metropolia Krakowska.

Platforma komunikacji daje nam liczne możliwości, które pozwalają na usprawnienie i uproszczenie porozumiewania się członków poszczególnych forów tematycznych (aktualnie pracujemy aż w 14 forach!). – *Rozproszenie informacji oraz różnorodność wykorzystywanych kanałów do bieżącej współpracy skłoniły nas do podjęcia wyzwania utworzenia jednego wspólnego narzędzia, jakim jest platforma komunikacji* – mówi Agnieszka Radziszowska, specjalistka w Zespole ds. inteligentnego zarządzania i kultury. – *Narzędzie daje nam już możliwość sprawnego zapisu na wydarzenia, gromadzenia materiałów oraz wymiany opinii na forach tematycznych. Co warto podkreślić, proces usprawniania i aktualizacji platformy w dalszym ciągu trwa. W oparciu o opinie dotychczasowych użytkowników dodawane są nowe funkcje i treści* – podsumowuje.

PRZEZNACZENIE PLATFORMY KOMUNIKACJI

sprawna komunikacja pomiędzy członkami zespołów ds. współpracy metropolitalnej

możliwość skupienia wszystkich materiałów merytorycznych w jednej bazie

możliwość uzyskania szybkiego wsparcia w tematach merytorycznych

usprawnienie koordynacji działalności forów tematycznych

W odpowiedzi na wielokrotnie zgłaszaną przez członków zespołów ds. współpracy metropolitalnej potrzebę, utworzona została baza, w której znajdują się dane kontaktowe do wszystkich osób współpracujących w ramach Metropolii Krakowskiej – zarówno przedstawiciele gmin członkowskich, jak i ekspertów oraz pracowników biura SMK. Baza kontaktów jest na bieżąco aktualizowana.

Opracowanie: Sylwia Wrona

Dostęp do platformy komunikacji: www.metropoliakrakowska.pl/zaloguj.

Opinie w zakresie działania platformy komunikacji należy zgłaszać bezpośrednio na adres mailowy biura SMK: biuro@metropoliakrakowska.pl lub za pomocą platformy komunikacji.

fot. Urząd Gminy Liszki

**Szanowni Państwo,
ten numer Magazynu powstał dzięki Waszemu
zaangażowaniu – serdecznie za nie dziękujemy!
Następne wydanie Magazynu to wydanie specjalne –
otrzymacie je podczas IV Forum Metropolii
Krakowskiej.
O możliwości zgłaszania tematów do kolejnego
wydania poinformujemy na początku 2024 r.!**

Do zobaczenia!